

چالش‌ها و راهکارهای تثبیت و افزایش تولید پسته

علیرضا پناهنده عضو هیأت مدیره انجمن پسته خراسان - محمدرضا امیرصادقی

هزینه بسیار گزافی که انتخاب اقلیم و خاک غیر مناسب خواهد داشت، بهتر است سازمان‌های مردم‌نهاد در این زمینه باغ‌های الگویی را در مناطق مستعد ایجاد و توسعه داده، رقم مناسب هر اقلیم را شناسایی و در اختیار فعالان صنعت قرار دهند.

مدیریت یکپارچه

مدیریت باغ‌های پسته یکپارچه نیست و این مشکلات بخش تولید را افزایش داده است. پیشنهاد می‌شود در ابتدا برخی باغداران بزرگ و متوسط شروع به مدیریت یکپارچه باغ‌های خود کرده و در صورت توفیق، با مشوق‌هایی

بازار آب هم چنین می‌تواند در میان مدت برخی باغ‌های غیر بهره‌ور را از مدار تولید خارج کرده و در غالب مناطق کشت محصولاتی که به لحاظ اقتصادی بازدهی کمتری دارند محدود و به سوی محصولاتی با بازدهی اقتصادی بیشتر هدایت خواهند شد.

اقلیم

تغییرات اقلیمی در سال‌های اخیر به نحو چشمگیری افزایش داشته و در توسعه باغ‌های جدید پسته لازم است به این مهم توجه شود. انتخاب اقلیم مناسب در کنار برآورد دقیقی از نوع خاک هر منطقه ضروری است. به دلیل

در خصوص چالش‌ها و راهکارهای تثبیت و افزایش تولید پسته ایران موارد متعددی را می‌توان برشمرد که در ادامه بطور خلاصه به آنها اشاره شده است.

آب

آب همواره در فلات ایران کم‌یاب بوده و همیشه این سرزمین با بحران آب مواجه بوده است. در صنعت پسته می‌توان با توسعه سیستم‌های نوین آبیاری (قطره‌ای، زیر سطحی)، انتقال حوضه به حوضه آب، توسعه سیستم‌های هوشمند برداشت آب، ایجاد و توسعه بازار آب تا حدودی از این بحران عبور کرد.

کارآمدی برای تبادل تجربیات، بررسی پیشنهادات و هم‌چنین نقد و بررسی دیدگاه‌های فعالان در همه زنجیره تولید و توزیع ایجاد نمود. اطلاع‌رسانی وضعیت دقیق هواشناسی در مناطق پسته کاری، بانک جامع اطلاعاتی از کلیه فعالان و دسترسی آسان برای کاربران، اطلاع‌رسانی در خصوص مخاطرات فصلی مانند سرما، گرما، تگرگ، آفات و هم‌چنین بهینه‌سازی آبیاری، تغذیه، هرس و... می‌توانند از جمله کارکردهای این سیستم جامع اطلاعاتی باشند.

کشت فرا سرزمینی

بحران آب و اقلیم در کنار ضرورت برای حفظ و یا افزایش جمعیت ایجاب می‌کند تا برخی از محصولات کشاورزی که آب بیشتری مصرف می‌کنند را تشویق به تولید در ورای سرزمین مادری نماییم. با افزایش بهای پسته در ۱۵ سال گذشته و تغییرات اقلیم جهانی، برخی از کشورها به این صنعت روی آورده و عرضه جهانی را افزایش داده‌اند. فاصله زیاد بین عرضه و تقاضا و هم‌چنین آهنگ کند رشد تولید ایجاب می‌کند که در کشت فراسرزمینی مناطق جدید تولید صنعتی پسته شناسایی، باغات الگویی در این کشورها تأسیس و با اتخاذ استراتژی فنی، اقتصادی و حقوقی مناسب سرمایه‌گذاران داخلی را برای تولید پسته ورای سرزمین مادری هدایت و تشویق نماییم.

کنسرسیوم‌های تجاری

عرضه پسته ایران در بازارهای جهانی به صورت یکپارچه و مدیریت شده نیست و لذا در بازار جهانی پسته‌هایی با کیفیت متفاوت و با قیمت‌هایی به مراتب کم‌تر از محصول کشور رقیب عرضه می‌شود. پسته ایران که به دلیل طعم و مزه خاص، همیشه بهای بیشتری از پسته آمریکا داشت، در سنوات اخیر به دلیل تعدد عرضه‌کنندگان و هم‌چنین عدم کیفیت یکنواخت، بهای نازل تری از محصول رقیب یافت.

این کنسرسیوم می‌تواند با حضور تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان عمده در قالب عرضه پسته با کیفیت یکسان و با تناژ مشخص و روبه‌رشد شکل گرفته، نوسانات بازار را مدیریت کرده و پیگیری‌های حقوقی و تجاری قراردادهای سامان‌دهی کند.

است. در برخی از استان‌ها سازمان مذکور چنین سخت‌گیری را اعمال نمی‌کند. بهتر است در این خصوص با نگاه بومی و با امکان‌سنجی فنی و اقتصادی برای همیشه این مشکل را رفع نمود.

شناسنامه دار کردن نهاده‌های تولید

مثل معروفی در زبان فارسی می‌گویند «ماست بند نمی‌گوید ماستم ترش است». در همه سال‌های گذشته صنعت پسته با بحران نهاده‌های بی‌کیفیت و بی‌هویت مواجه بوده است. تعدد عرضه‌کنندگان این نهاده‌ها که هر یک خود را بهترین می‌دانند در کنار نبود سازمان دهی منسجم برای نظارت، سبب شده تا باغداران هر چه بیشتر در بهت و سردرگمی بسر برده و گاه خسارات جبران‌ناپذیری را متحمل شوند.

در این خصوص پیشنهاد می‌شود مسئولین ذیربط با فوریت وارد عمل و بر تولید و توزیع نهاده‌ها نظارت بیشتری اعمال نمایند. با ایجاد و توسعه نظام نامه تولید و توزیع نهاده‌های باغی می‌توان بخشی از مشکلات ناشی از تولید و توزیع محصولات بی‌کیفیت و بی‌هویت را کاهش داد.

شناسایی و تشویق فعالان برجسته صنعت

برای توسعه محصول پیشنهاد می‌گردد افرادی که توانسته‌اند با حداقل امکانات، تولید بیشتر و با کیفیت تری داشته باشند شناسایی و مورد تشویق قرار گیرند. این افراد می‌توانند ارائه‌دهندگان خدمات باغی تا تولیدکنندگان خرد در شهری دور باشند. در برخی مناطق پسته کاری الگوهای باغ‌داری، رقم‌منتخب و ... بومی موفق را شاهدیم که این الگوها می‌توانند هر چه بیشتر شناسایی و توسعه یابند. در راه کار مذکور می‌توانیم جامعه پسته را هر چه بیشتر به یکدیگر نزدیک کرده و ضمن ثبت و توسعه تجربیات گام‌های ارزشمندی در حفظ این سرمایه‌های انسانی گران‌قدر برداریم.

سیستم اطلاع‌رسانی منسجم

برای تثبیت و افزایش تولید بهتر است سیستم اطلاع‌رسانی (شامل روزنامه، مجله، سایت، خبرگزاری و...) منسجم و

سایر باغداران متوسط و خرد نیز با الگو برداری از ایشان مدیریت باغ را یکپارچه نمایند. این یکپارچه‌سازی می‌تواند تغذیه و مبارزه با آفات را تسهیل کرده و هم‌چنین بهای تمام شده محصول را کاهش و در نهایت محصولی با کیفیت یکسان و کمیت بیشتر تولید گردد.

شناسایی و معرفی مناطق جدید مستعد

همان‌گونه که پیشتر گفته شد، اقلیم ایران در حال تغییر بوده و برخی مناطق که در گذشته مناسب پسته کاری نبودند در شرایط پیش رو قابلیت کشت و توسعه این محصول را یافته‌اند. انتخاب بهترین رقم مناسب این مناطق در کنار شناسایی مخاطرات و هم‌چنین امکان‌سنجی‌های فنی و اقتصادی مستلزم ایجاد و توسعه باغ‌های الگویی است، که پیشنهاد می‌شود سازمان‌های مردم‌نهاد این مهم را برعهده گیرند. هم‌چنین می‌توان در این مناطق با مشوق‌هایی مدیریت یکپارچه را از نخست ترویج و توسعه داد.

قانون ارث

طبق قانون ارث، باغ‌ها می‌توانند به هر میزان میان ارث بران تقسیم گردند. این تقسیم شدن‌های مکرر در درازمدت باغ‌ها را هر چه کوچک‌تر کرده، مدیریت را پراکنده‌تر و آن را با دشواری‌های بیشتری مواجه می‌سازد. این کوچک شدن باغ‌ها هزینه‌های مدیریت را افزایش داده و در نهایت پسته‌هایی با کمیت و کیفیت نازل تر روانه بازار مصرف خواهند شد. پیشنهاد می‌گردد مسئولان ذیربط با فراست و دوراندیشی در این مهم وارد شده و تصمیمات شجاعانه تری را به فوریت اتخاذ نمایند.

مالیات

در سنوات گذشته قانون مالیات بر ارزش افزوده تصویب و شروع به اجراء گردید. تا لحظه نگارش این مقاله تکلیف مالیات بر ارزش افزوده واحدهای ضبط خدماتی مشخص نگردیده است. لازم است در این خصوص هر چه سریع‌تر تصمیم‌گیری شود.

محیط زیست

در برخی از استان‌ها سازمان محترم محیط زیست واحدهای ضبط را ملزم به اجرای سیستم‌های تصفیه فاضلاب مطابق با آخرین استانداردها نموده